

prima instanță - (Judecătoria Bălți) S. Ghercavii
instanța de apel - (Curtea de Apel Bălți) A. Albu, A. Toderaș, O. Moraru

ÎNCHEIERE

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Galina Stratulat
Sveatoslav Moldovan
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Andrei Furtună,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Prepelița împotriva lui Andrei Furtună, intervenient accesoriu notarul public Adrian Popovici cu privire la declararea nulității testamentului și acțiunea reconvențională a lui Andrei Furtună împotriva lui Alexei Prepelița cu privire la decăderea succesorului nedemn din dreptul la succesiune,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Andrei Furtună și menținută hotărârea Judecătoriei Bălți din 30 martie 2016,

c o n s t a t ă:

La 17 decembrie 2013 Alexei Prepelița a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Furtună, solicitând declararea nulității testamentului semnat de Vasili Prepelița la 27 iunie 2012 și autentificat de notarul public Adrian Popovici.

În motivarea acțiunii, reclamantul Alexei Prepelița a indicat că este fiul lui Vasili Prepelița (decedat la 08 martie 2013), care a fost în căsătorie cu Ecaterina Prepelița din 21 iulie 1978, căsătoria fiind înregistrată cu nr. 31 în Primăria Biliceniei Vechi, r-nul Lazovsc, și desfăcută la 07 martie 2008 la OSC Bălți sub nr. 120. În timpul căsătoriei, părinții lui au devenit coproprietari ai apartamentului nr. 101 din str. Tiraspol, 5, mun. Bălți.

Susține reclamantul că, după decesul lui Vasili Prepelița, fiind succesor legal al defunctului s-a adresat la notar pentru a accepta succesiunea averii rămase după decesul lui. La notar a aflat despre faptul că, defunctul la 27 iunie 2012 a semnat un testament prin care a testat averea sa lui Andrei Furtună.

Reieșind din faptul că, Vasili Prepelița până la deces suferea de tulburare organică de personalitate în urma afecțiunii cerebrale cu hemipareză pe dreapta, sindrom demential, concomitent cardiopatie mixtă: ischemică, dis metabolică Angor pectoral de efort CF 2ICV gr. I. Fibrilație atrială normosistolică, demență mixtă HTA, AVC cu hemipareză pe partea dreaptă, a suportat stare confuzională cu agitație

psihomotorie, concomitent: CPI. Angor pectoral de efort CF gr. III, fibrilație artrială cronică, f. tahisistolică. HTA gr. III, evoluție de pusee risc foarte înalt, consideră că, el nu avea discernământ la semnarea testamentului, motiv din care solicită declararea nulității absolute a testamentului în conformitate cu prevederile art. 225 Codul civil.

În scopul stabilirii faptelor ce au o deosebită importanță pentru soluționarea litigiului și datorită necesității unor cunoștințe speciale pentru aprecierea capacității și stării psihice a defunctului Vasili Prepeleța, consideră că este necesar de a fi numită expertiza psiholog-psihiatrică post mortem în comisie.

Mai mult ca atât consideră că, testamentul semnat de Vasili Prepeleța la 27 iunie 2012 este lovit de nulitate și pe motivul că, la semnarea acestuia, în calitate de masă succesorală, a fost indicat întregul apartament nr. 101 din str. Tiraspol, 5, mun. Bălți, pe când, apartamentul menționat a fost dobândit de soții Vasili Prepeleța și Ecaterina Prepeleța în timpul căsătoriei și constituie proprietate comună în devălmășie a acestora și, respectiv, Vasili Prepeleța nu era în drept să testeze întregul apartament, ci doar ½ cotă-parte.

La 29 octombrie 2015 Andrei Furtună a înaintat acțiune reconvențională împotriva lui Alexei Prepeleța, solicitând declararea lui Alexei Prepeleța succesori nedemn la moștenirea rămasă după decesul lui Vasili Prepeleța pe motivul eschivării cu rea-credință de la executarea obligației de întreținerea defunctului.

În motivarea acțiunii reconvenționale Andrei Furtună a indicat că, la 08 martie 2013 a decedat unchiul său Vasili Prepeleța care, până la deces, pe parcursul a 3 ani, a locuit la el în or. Sîngerei, deoarece fiul acestuia l-a alungat de acasă. În urma unui ictus ischemic suportat în anul 2009, la Vasili Prepeleța s-a dereglat funcția vorbirii. Originea maladiei lui ține de relațiile ostile din partea soției și fiului acestuia. Comportamentul pârâtului față de defunct era unul agresiv și brutal, anume fiul l-a internat de două ori în Spitalul de Psihiatrie Bălți, sub pretextul că, ar fi fost scandalagiu, alcoolic și conflictual, luându-i buletinul de identitate și hainele. Dar acestea erau doar niște insinuări din partea pârâtului pentru a-l înjosi pe defunct.

Susține că Vasili Prepeleța s-a adresat de nenumărate ori la Comisariatul de poliție și Procuratura mun. Bălți cu plângeri pe faptul maltratării sale din partea fiului. La fel reclamantul îi interzicea să se folosească de apartament, l-a instalat într-o cameră fără mobilă, dormea pe o saltea ruptă la podea, i-a luat cheile de la apartament, îi interzice să se folosească de comodități. Acest comportament a și dus la înrăutățirea stării sănătății lui. Neavând altă ieșire din situație Vasili Prepeleța a trecut cu traiul la sora sa Nadejda Oncea și la Andrei Furtună în or. Sîngerei, unde a locuit din anul 2010 până la deces. În această perioadă fiul nu l-a telefonat, nu l-a vizitat, nu i-a cumpărat medicamente sau alimente, cunoscând că și-a alungat tatăl din casă într-o stare foarte rea a sănătății. Starea sufletească a lui Vasili Prepeleța din această cauză era foarte grea.

Indică Andrei Furtună că pe parcursul acestei perioade Vasili Prepeleța s-a atașat mult de el și la 27 iunie 2012 a hotărât să-i testeze averea, întocmind în acest sens un testament la notarul Adrian Popovici.

Mai indică că, pârâtul s-a eschivat de la întreținerea tatălui său Vasili Prepeleța atunci când acesta avea cea mai mare nevoie de ajutorul și susținerea sa. Cu atât mai mult că, pârâtul a manifestat față de defunct o rea-atitudine, ceea ce a contribuit la înrăutățirea stării lui de sănătate.

Consideră că plângerile depuse de către defunct privind maltratarea sa demonstrează că, Alexei Prepeșița nu și-a onorat obligațiunile sale de întreținere a tatălui, care era grav bolnav și necesita o atenție sporită și îngrijire specială. Aceste circumstanțe demonstrează că fiul lui a acționat în așa mod doar pentru a grăbi decesul testatorului, urmărind scopul de îmbogățire.

Prin hotărârea Judecătorei Bălți din 30 martie 2016 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Prepeșița.

S-a declarat nul testamentul semnat de către defunctul Vasili Prepeșița la 27 iunie 2012 pe numele lui Andrei Furtună, autentificat de notarul public Adrian Popovici și înregistrat sub nr. 3500.

S-a respins ca fiind tardivă cererea reconvențională înaintată de Andrei Furtună împotriva lui Alexei Prepeșița.

Ne fiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 30 martie 2016 Andrei Furtună a declarat apel, solicitând casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea inițială și admisă acțiunea reconvențională.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2016 s-a respins apelul declarat de Andrei Furtună și s-a menținut hotărârea Judecătorei Bălți din 30 martie 2016.

La 27 decembrie 2016, prin intermediul oficiului poștal, Andrei Furtună a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 25 octombrie 2016 și a hotărârii Judecătorei Bălți din 30 martie 2016, cu transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, pentru numirea unei expertize psihiatrice post-mortem repetate.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pe care le consideră neîntemeiate și pasibile de a fi casate, deoarece la emiterea acestora instanțele de judecată nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Totodată, invocă recurentul că, instanțele inferioare de judecată au încălcat principiul contradictorialității, disponibilității și egalității armelor, iar concluziile instanțelor sunt eronate și contradictorii cu circumstanțele cauzei.

Consideră că concluziile instanței bazate pe cele din Raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie post-mortem nr. 175f/f-2014 sunt eronate și neîntemeiate. Iar, în cadrul examinării cauzei a depus cereri în instanța de fond și în instanța de apel prin care a solicitat numirea unei expertize psihiatrico-legală post-mortem repetată, cu petrecerea acesteia peste hotarele țării, dar instanțele au respins cererea dată, privându-l și încălcându-i dreptul la apărare consfințit la art. 6 CEDO, art. 20 din Constituție și art. 5 din Codul de procedură civilă, care proclamă accesul liber la justiție a fiecărui cetățean.

La fel, instanțele de judecată, fără temei, au considerat cererea reconvențională ca fiind tardivă deoarece au fost prezentate suficiente probe că intimatul Alexei Prepeșița urmează să fie declarat succesor nedemn la succesiunea rămasă după decesul lui Vasili Prepeșița.

Sustine că, prin derogare de la prevederile art. 239 Codul de procedură civilă, instanța de fond și instanța de apel și-au bazat hotărârile pe presupuneri.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, având în vedere că copia deciziei recurate, expediată în adresa participanților la proces la 30 noiembrie 2016 (f.d. 207), a fost recepționată de recurent la 06 decembrie 2016 (f.d. 209), în conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [*cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de

admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CtEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39*).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (*Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Andrei Furtună nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Andrei Furtună se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Galina Stratulat

judecători

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari